

Linneuniversitetet

Kalmar Växjö

Självständigt arbete 15 hp

Så duktigt du kan prata!

En kvantitativ studie om hur barnriktat och vuxenriktat språk påverkar andraspråksinlärares syntax

Författare: Maria Tell

Handledare: Annika Andersson

Examinator: Gisela Håkansson

Termin: HT19

Ämne: Svenska som andraspråk

Nivå: Grundnivå

Kurskod: 2SSÄ2E

Titel på engelska: Wow, you speak really well!

Sammandrag

Studiens syfte var att undersöka på vilket sätt vuxna andraspråksinlärares syntax varierar i mötet med olika språkvarianter, med förhoppning att bidra med viktig information om hur lärare kan anpassa sitt språk för att optimera språkinläring hos andraspråkstalare. Fyra vuxna andraspråksinlärare deltog i studien och fick samtala med två olika personer vardera, vilka antingen pratade med en barnriktad språkvariant eller en vuxenriktad språkvariant. Deltagarnas talproduktion analyserades utifrån a) antal ord per mening, b) andel syntaktiskt korrekta meningar och c) relationen mellan meningslängd och korrekthet och presenterades i resultatet utifrån ett grupperspektiv och ett individperspektiv. Resultatet visade på gruppnivå att den vuxenriktade språkvarianten gav utfallet av längre meningar men att andelen syntaktiskt korrekta meningar var högre i mötet med en barnriktad språkvariant. Resultatet indikerade att den barnriktade språkvarianten var lättare att bearbeta och att det finns skäl för att anta att den gynnar vuxna andraspråksinlärares syntax.

Nyckelord

Andraspråksinlärare, syntax, språkvariant, barnriktat språk, vuxenriktat språk

Innehåll

1 Inledning	3
2 Syfte och frågeställning	4
3 Teoretiska utgångspunkter	5
3.1 Sociokulturell teori	5
3.1.1 Interaktion och språkutveckling.....	5
3.2 Begreppen första- och andraspråk, barnriktat språk, syntax och mening	7
4 Tidigare forskning	7
4.1 Effekten av barnriktat språk för språkutveckling	7
4.2 Syntax i andraspråksinläring	9
4.3 Anpassning i samtal	10
4.4 Sammanfattning av tidigare forskning	11
5 Metod och material	12
5.1 Val av undersökningsmetod	12
5.2 Insamlingsmetod	13
5.3 Undersökningsmaterial	14
5.4 Urval och avgränsningar - deltagarna.....	14
5.5 Genomförande.....	15
5.6 Bearbetning av material och analysmetod	16
5.7 Forskningsetiska aspekter	17
5.8 Reliabilitet och validitet	18
6 Resultat	19
6.1 Ord per mening.....	19
6.2 Andel syntaktiskt korrekta meningar	21
6.3 Sammanfattning av resultat	22
7 Diskussion	22
7.1 Inledning	22
7.2 Metoddiskussion.....	23
7.3 Resultatdiskussion	24
7.4 Slutsatser.....	27
Referenser	28
Bilagor	I
Bilaga A Dokument för bakgrundsinformation	I
Bilaga B Samtyckesblankett	II

1 Inledning

Under de senaste tjugo åren har rörligheten mellan länder ökat och flerspråkighet blivit alltmer vanligt bland människor som möter nya samhällen och nya sammanhang. Att bli en del av ett nytt samhälle är en process som ställer krav på språkliga förmågor såsom att läsa, skriva, tala och förstå. I denna process spelar andraspråkslärare och deras metoder för att skapa goda förutsättningar för lärande en viktig roll. Som blivande lärare i svenska som andraspråk är det för mig viktigt och intressant att förstå på vilket sätt mitt språkbruk påverkar denna process och på vilket sätt jag kan anpassa mitt språk för att optimera andraspråksinlärares utveckling av olika språkliga komponenter. I föreliggande studie undersöks därför språkkomponenten syntax i fyra vuxna andraspråksinlärares utflöde i relation till deras möten med olika språkliga varianter hos olika samtalspartners. I studien görs en jämförande analys av inlärnarnas utflöde i dessa olika möten med förhoppning om att resultatet kan bidra till pedagogisk medvetenhet gällande lärares språkbruk.

Inom forskning av andraspråksinlärning har inflöde och utflöde, på engelska kallat input och output, spelat en betydande roll. Redan på 1970-talet uppmärksammade Krashen (1981) vikten av begripligt inflöde för språktillägnande och betonade att inlärning i sin bästa form sker när språket används för sitt grundläggande syfte, kommunikation. Swain (1985) betonade istället vikten av begripligt utflöde och menade att det är essentiellt för inlärares språkutveckling att reflektera över sitt utflöde och olika sätt att modifiera det. Ett sätt att skapa begripligt inflöde är genom språkanpassning i form av andraspråksriktat tal, internationellt kallat *foreigner-talk* (Ferguson, 1971). Denna språkanpassning har flera gemensamma egenskaper med barnriktat språk, som har visat sig underlätta små barns språkutveckling (Kemler Nelson, Hirsh-Pasek, Jusczyk, & Cassidy, 1989).

Eftersom input har en central roll i teorier om andraspråksinlärning (Gass & Mackey, 2006) och barnriktat språk visat på positiva effekter för språkutveckling (Kemler Nelson et al., 1989), är det intressant att sätta detta i relation till hur vuxna andraspråksinlärares utflöde påverkas av olika språkliga varianter. Ett resultat av detta kan ge viktig information till lärare som jobbar med svenska som andraspråk angående vilken språklig variant som ger bättre förutsättning för andraspråksinlärare att ta till sig språket.

2 Syfte och frågeställning

I föreliggande studie undersöks om och på vilket sätt vuxna andraspråksinlärares syntax varierar beroende på den språkliga varianten hos samtalspartnern som i studien utgörs av förstaspråkstalare av svenska. Fokus är därmed inflödets påverkan på utflödet i samtal mellan förstaspråkstalare och andraspråkstalare av svenska.

Skolverket (2018, s.2) nämner i kursplanen för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare att eleven ska få ”tillgång till ett språkligt system och kunskaper om hur detta system används”. Syntax utgör därför en viktig komponent i kommunikativ språkförmåga och gör det relevant och intressant att undersöka hur språkvarianter påverkar andraspråksinlärares syntax.

Studien ämnar ge svar på följande forskningsfråga:

- På vilket sätt påverkas andraspråksinlärares syntax av samtalspartners språkvariant?

De språkliga varianterna i undersökningen består av barnriktat och vuxenriktat språk. Av dessa två är vuxenriktat språk den omarkerade (standardvarianten) vilket innebär att den inte beskrivs medan den markerade varianten, barnriktat språk, definieras genom en beskrivning av hur den skiljer sig från den omarkerade varianten (se 3.2). Flera studier har gjorts om barnriktat språk och dess påverkan på språkutveckling och varianten definieras som tal med långsamt taltempo, överdriven prosodi och tydligt uttal (Golinkoff, Deniz Can, Soderstrom, & Hirsh-Pasek, 2015). I studien används språkvarianterna som varandras kontraster för att undersöka vilken påverkan de har på andraspråksinlärares syntax.

Ett språks syntax visar regler och riktlinjer för vilka ord som kan kombineras för att bilda större enheter. I studien används begreppet syntax för att hänvisa till dessa regler för svenska språket, utan att innefatta ords böjningar (morfosyntax) eller rätt ordval. Studien fokuserar därmed endast på om orden i inlärnarnas yttranden står i rätt relation till varandra i fraser och satser.

Att påverkas innebär att samtalspartnerns val av språkvariant har inverkan på andraspråksinlärares syntax gällande syntaktisk korrekthet och hur många ord inlärares använder i sina meningar. För att besvara studiens forskningsfråga undersöks andraspråksinlärares talproduktion i möten med olika språkvarianter genom: a) antal ord per mening, b) andel syntaktiskt korrekt formade meningar, och c) relationen mellan meningslängd och korrekthet. Genom en kontrastiv jämförelse av ovanstående punkter

förväntas resultatet bistå med viktig information för andraspråkslärare gällande kommunikationen med andraspråksinlärare, i studien även benämnda som *inlärare*.

Jag förväntar mig se en skillnad i andraspråksinlärarnas meningslängd och i andelen syntaktiskt korrekta meningar utifrån deras möten med olika språkvarianter. Det barnriktade språket och dess egenskaper kan potentiellt underlätta för inläraren att bearbeta inflöde. Det kan i sin tur betyda att inläraren får mer tid för att förbereda sitt utflöde och på så sätt har större möjlighet att forma ett korrekt yttrande. Även inlärarnas meningslängd skulle kunna påverkas av det sänkta taltempot i barnriktat språk eftersom ett långsammare tal kan indikera att inläraren har längre tid på sig för sitt yttrande.

3 Teoretiska utgångspunkter

3.1 Sociokulturell teori

Den sociokulturella teorin är en relevant utgångspunkt eftersom jag tittar på samspel mellan två personer och undersöker påverkan från en talare till en annan. Nedan presenteras teorin och delar inom denna som använts för att förstå studiens insamlade data.

3.1.1 Interaktion och språkutveckling

Studien tar sitt avstamp i den sociokulturella teorin vars utgångspunkt är att lärande och utveckling bör förstås utifrån sociala, historiska och kulturella ramar (Säljö, 2014). Den sociokulturella teorin har varit utgångspunkten för senare teorier inom andraspråksinlärning såsom *input hypothesis*, *output hypothesis* och *interaction hypothesis* (jfr Gass & Mackey, 2006; Krashen, 1981; Swain, 1993).

The input hypothesis lägger sin vikt på begripligt inflöde som förutsättning för andraspråksinlärning (Krashen, 1981). Enligt denna hypotes bygger språkutveckling på att inflödet ligger strax ovanför inlärarens befintliga språkbehärskning (i+1) samtidigt som det görs begripligt genom att infödda talare anpassar sitt språk efter inläraren (Vetenskapsrådet, 2012). Ferguson (1971) benämner denna språkanpassning hos infödda talare som *foreigner-talk*, vars fokus är ömsesidig förståelse och kommunikation snarare än språkinlärning. *Foreigner-talk* har flera gemensamma drag med barnriktat språk, internationellt kallat *motherese* eller *child-directed speech* (jfr Newport, Gleitman & Gleitman, 1977; Sloos & van de Weijer, 2015). Exempelvis karaktäriseras språkvarianterna som tal med sänkt taltempo, överdriven prosodi och tydlig artikulation (Long, 1981). Utifrån ovanstående information är det möjligt att den barnriktade

språkvarianten som används i studien utgör ett mer begripligt inflöde för deltagarna i jämförelse med studiens vuxenriktade språkvariant.

Samtliga teorier om andraspråksinläring ställer sig bakom betydelsen av inflöde som en grundkomponent för tillägandet av språk (Gass & Mackey, 2006). Men medan *the input hypothesis* understryker vikten av begripligt inflöde för språkutveckling är det begripligt utflöde som fokuseras i *the output hypothesis*. Swain (1985) menar att även om begripligt inflöde spelar en stor roll för andraspråksinläring är det inte tillräckligt för att inläraren ska kunna producera ett målspråksenligt tal. Genom att producera utflöde blir inläraren varse om viktiga aspekter i sin egen språkproduktion som leder till reflektioner om vad hen inte kan och vad hen endast kan delvis (Swain, 1993). Dessa reflektioner kan bemötas av inläraren på tre sätt, a) ignorera, b) söka i sina egna språkkunskaper efter viktig information som kan fylla kunskapsluckan, eller c) identifiera kunskapsluckan och vara uppmärksam på relevant inflöde (Swain, 1993). Att reflektera över alternativa sätt att modifiera sitt utflöde är en central tanke inom *the output hypothesis* och är essentiellt för att kunna utvecklas språkligt, i synnerhet gällande korrekthet och syntaktisk komplexitet (Swain, 1993).

Inom *interaction hypothesis* uppmärksammas både inflöde och utflöde som viktiga komponenter för att förstå andraspråksinläring men framförallt framhålls feedback genom interaktion som en viktig komponent för att göra inflöde begripligt och tillgängligt för lärande (Gass & Mackey, 2006; Long, 1981). I samtal mellan andraspråksinlärare och modersmålstalare uppstår ibland oklarheter i kommunikationen och samtalsdeltagarna behöver då förhandla om betydelsen. Gass och Mackey (2006) menar att en del av denna förhandling handlar om att inläraren mottar feedback på sitt utflöde vilket möjliggör för inläraren att upptäcka skillnader mellan sin språkproduktion och målspråket. Enligt Long (1981) är det den modifierade interaktionen som därför blir viktigare än modifierad input i samtal mellan andraspråksinlärare och modersmålstalare.

Studien utgår ifrån att den sociala kontexten spelar en grundläggande roll för språkinläring och språkproduktion och den sociokulturella teorin ligger till grund för förståelsen för den insamlade empirin. De beskrivna teorierna om inflöde, utflöde och interaktion har använts i studien för att förstå på vilket sätt språkliga varianter (inflöde) kan inverka på andraspråksinlärares syntax (utflöde).

3.2 Begreppen första- och andraspråk, barnriktat språk, syntax och mening

Det eller de språk en individ lär sig först i livet utgör individens *förstaspråk*, även kallat modersmål. Ett *andraspråk* tillägnas efter förstaspråket i en miljö där språket förekommer naturligt (Abrahamsson & Bylund, 2012). Deltagarna i studien benämns därmed som andraspråksinlärare och har i studien samtalat med förstaspråkstalare av svenska.

När deltagarna i studien tar emot inflöde i form av barnriktat språk möts de av en språkvariant som kännetecknas av kortare meningar, långsammare taltempo, överdriven prosodi och tydligare uttal (Golinkoff et al., 2015; Newport et al., 1977). Språkvarianten definieras i denna uppsats endast utifrån sina karaktäristiska språkliga egenskaper och har med utgångspunkt från deltagarna använts på ett åldersadekvat sätt.

Ett språks *syntax* beskriver språkets regler för vilka ord som tillåts kombineras med varandra och på vilka sätt större ordgrupper tillåts bilda satser (Nationalencyklopedin, u.å.). Inom begreppet kan förutom ordföljd även hänsyn tas till ordens böjning (morfosyntax) och formord (ibid.). I den föreliggande studien syftar syntax dock endast på regler för svenskans ordföljd på fras- och satsnivå.

Begreppet *mening* har en central roll i studien då syntaxen hos andraspråksinlärare undersöks. Eftersom studiens data består av talproduktion används begreppet mening för att syfta på en grammatisk, även kallat syntaktisk, mening och bortser helt ifrån den grafiska meningen som tillhör skriftspråket. Många gånger kan talat språk ha formen av en mer fragmentarisk syntax, varför det blir mer funktionellt att använda begreppet mening för att prata om huvudsatser med eventuella bisatser (Miller & Weinert, 2009), men även som begrepp för meningsfragment, vilket i studien definieras som en ofullständig mening ”där bara en eller några få fraser återstår av den ”bakomliggande” meningen” (Josefsson, 2009:203).

4 Tidigare forskning

4.1 Effekten av barnriktat språk för språkutveckling

Forskare har under längre tid intresserat sig för det barnriktade språket och dess effekter på språkutveckling hos små barn. Dess utbredda användning har lett till antagandet om att barnriktat språk spelar en kritisk roll i språkutvecklingsprocessen (Golinkoff et al., 2015). Exempelvis har studier undersökt språkvarianten i relation till syntaktiska strukturer, hjärnaktivitet, ordinlärning och minne (Kemler Nelson et al., 1989; Naoi et al.,

2012; Ma, Golinkoff, Houston & Hirsh-Pasek, 2011; Singh, Nestor, Parikh, & Yull, 2009).

Gällande barns språkutveckling har forskning visat att barn imiterar ljud och ord hos vuxna och jämför dem med vuxnas uttal (Westerlund, 2009). Tillägnandet av syntax kräver dock mer än bara imitation eftersom ord inte lärs in i hela satser. Genom samspel och samtal med vuxna i kombination med utveckling av ordförråd blir barn varse om grammatiska regler som ligger till grund för tillägnandet av syntax. Den barnriktade språkvarianten har visat sig effektiv för att synliggöra dessa syntaktiska strukturer i ett språk (Hirsh-Pasek et al., 1987).

Studier om barns akustiska preferenser för satsenheter har visat att 7-10 månader gamla barn (Hirsh-Pasek et al., 1987) och spädbarn från engelsktalande hem (Kemler Nelson et al., 1989) är känsliga för signaler som segmenterar satsenheter när inflödet består av barnriktat språk men inte när inflödet består av vuxenriktat språk. I studierna fick barnen lyssna till stimuli i form av barnriktat språk med konstgjorda pauser vid grammatiska gränser och vid icke-grammatiska gränser (Hirsh-Pasek et al., 1987) samt två versioner av vuxenriktat språk där pauser införts på samma sätt (Kemler Nelson et al., 1989). Resultatet visade att barnen lyssnade längre när de konstgjorda pauserna inträffade vid grammatiska gränser (mellan huvudsats och bisats) och gav slutsatsen att barnen var känsliga för prosodiska egenskaper som stöttar språksegmentering, det vill säga det som underlättar att segmentera flödet i perceptuella enheter som motsvarar grammatiska satser. Intressant var dock att detta endast var fallet för barnriktat språk vilket indikerar att de prosodiska egenskaperna i denna språkvariant bör underlätta tillägnandet av syntax.

En senare studie inom samma område replikerade resultaten för konstgjort tal (Thiessen, Hill & Saffran, 2005). Spädbarnen kunde även här segmentera ord i den barnriktade varianten men inte i den vuxenriktade varianten av det konstgjorda talet. Studier som har visat att barnriktat språk leder till mer hjärnaktivitet i området för temporalloben och frontalloben (Naoi et al., 2012) påvisar att barn fokuserar mer på denna språkvariant i jämförelse med vuxenriktat språk och dessutom bearbetar den i typiska språkcenter.

Effekter av barnriktat språk har även rapporterats för ordinläring (Ma et al., 2011; Weisleder & Fernald, 2013) och minne (Singh et al., 2009). En studie fann att en rik exponering av barnriktat språk vid 19 månaders ålder var relaterat till ett större ordförråd 5 månader senare (Weisleder & Fernald, 2013). I en annan studie där 48 barn vid åldern

21 månader fick lyssna på vuxenriktat språk eller barnriktat språk medan de presenterades med bilder (Ma et al., 2011) visades att de barn som introducerats för de nya orden via barnriktat språk fäste blicken längre på det eftersöka objektet än barn som utsatts för vuxenriktat språk, vilka inte differentierade bilderna med blicken. Resultatet pekar på att barnen lärde sig ord genom barnriktat språk men inte genom vuxenriktat språk, vilket ger en stark indikator på att det barnriktade språket utgör en signifikant roll i barns ordinlärning.

I en liknande studie undersöktes minnesformationen av ord utifrån de två språkvarianterna hos 7 och 8 månader gamla barn (Singh et al., 2009). Resultaten replikerade de tidigare studierna genom att visa att ordigenkänning infann sig hos barn som mött orden via barnriktat språk men inte för de som mött orden via vuxenriktat språk. Forskarna drog därmed slutsatsen att den barnriktade språkvarianten underlättade för barnen att bearbeta ordformer och lagra dem i långtidsminnet.

Med tanke på det barnriktade språkets positiva påverkan på förstaspråksinlärning finns det goda anledningar till att tro att språkformen även kan främja vuxnas andraspråksinlärning genom att underlätta förståelsen av de syntaktiska enheterna som framträder på ett tydligare sätt och genom att underlätta deras bearbetning av de presenterade orden.

4.2 Syntax i andraspråksinlärning

Studier om tvåspråkiga barns utveckling av språklig komplexitet har visat att ordförrådets storlek, snarare än kognitiv mognad, står i direkt förhållande till tillägandet av syntax och grammatiska förmågor såsom medelvärde av antal ord per yttrande och meningskomplexitet (Conboy & Thal, 2006; Marchman, Martínez-Sussmann & Dale, 2004). I en studie visades att när två år gamla tvåspråkiga barn, vilka exponerats för sitt andraspråk före sex månaders ålder, hade nått ett ordförråd på cirka 400 ord ökade användningen av ord från slutna ordklasser markant (Conboy & Thal, 2006). Resultatet tyder på att barn behöver en viss mängd ord i sitt ordförråd innan de har förmåga att upptäcka relevanta mönster i språkstrukturer. Detta förklarar även varför språkliga strukturer har minimalt inflytande mellan språk eftersom ordförrådet inom det specifika språket kräver en viss storlek för att strukturerna ska kunna uppmärksammas (Gathercole, 2007).

Kopplingen mellan grammatiska färdigheter och storlek på ordförråd har undersökts genom att mäta frekvensen av användningar av *maze*, vilket här översätts som

omtagningar. Omtagningar kan vara i form av utfyllnadsord (dvs. att man pratar runt ett begrepp som man ännu inte har i det produktiva ordförrådet), repetitioner eller korrigeringar och används av talare som uppmärksammat ett grammatiskt eller lexikalt fel i sitt yttrande (Bedore, Fiestas, Peña & Nagy, 2006). En studie har visat att omtagningar var mer förekommande hos fem år gamla tvåspråkiga barn på deras andraspråk, och att frekvensen på förstaspråket var i likhet med frekvensen hos enspråkiga barn (Bedore et al., 2006). Förekomsten av omtagningar är dock väntad hos barn som befinner sig i språkutveckling när de försöker formulera mer komplexa yttranden (Leadholm & Miller, 1995), vilket kan innebära att meningarna blir längre men innehåller vissa strukturella felaktigheter. Det bör även påpekas att förmågan att kunna korrigera sina yttranden kräver en viss språklig nivå på sitt andraspråk eftersom den bakomliggande anledningen är att personen har uppmärksammat en grammatisk eller lexikal brist (Bedore et al., 2006). Utvecklandet av syntax är därmed beroende av en viss storlek på ordförråd och kan under vissa stadier i språkutvecklingen ge utfall av längre och syntaktiskt inkorrekta yttranden i inlärares försök att skapa mer komplexa meningar eller i de fall ordförrådet inte räcker till för det kommunikativa behovet och omtagningar blir nödvändiga.

4.3 Anpassning i samtal

Communication Accommodation Theory utvecklades under 1970-talet och förklarar på vilket sätt samtalsdeltagare anpassar sig efter varandra i konversationer utifrån olika syften (Giles, Coupland, & Coupland, 1991). Exempelvis kan anpassning ske genom imitation av kroppshållning, beteende och ansiktsuttryck. Det vanligaste är dock fonetisk anpassning, främst i form av talhastighet (Pardo, Jay, & Krauss, 2010; Sato et al., 2013) men även i form av längd på yttranden och pauser i tal (Bilous & Krauss, 1998). Anpassning kan ske både medvetet och omedvetet och utifrån olika syften, av vilka det främsta syftet är att minska sociala avstånd (Burin, 2018) så som att försöka efterlikna den andra talarens fonetiska former (Babel, 2012), speciellt då hen uppfattas inneha en sorts maktposition (Muir, Joinson, Cotterill & Dewdney, 2016; Watzlawick, Beavin, & Jackson, 1967).

Inom andraspråksforskning har studier visat att andraspråkstalare har en tendens att imitera förstaspråkstalare av målspråket om de delar liknande sociala identiteter (Giles & Johnson, 1987). Andra studier pekar på liknande fynd där man funnit att talare som uppfattade sig lika varandra var mer benägna att närma sig varandra talmässigt

(Welkowitz, Feldstein, Finkelstein, & Ayelworth, 1972). I relation till den aktuella studien kan dessa fynd vara en anledning till att tro att deltagarna anpassar sitt utflöde i intervjuerna, inte enbart på grund av den språkliga varianten, utan även på grund av att de uppfattar en samhörighet med personen de talar med.

En ytterligare sorts anpassning i samtal, eller snarare imitation, sker genom *syntactic priming*, vilket innebär repetition av syntaktiska strukturer som har förekommit i tidigare yttranden av andra samtalspartners men även i den egna talproduktionen (Gries, 2005). Levelt och Kelter (1982, s. 78) visade i en studie att syntaktiska strukturer i frågor ofta återanvänds i svar, exempelvis i "Q: (At) what time do you close, A: (At) five o'clock" där de tillfrågade tenderade att återanvända prepositionsformen (At) i sitt svar om den använts i frågan, men inte i de fall den inte använts. Vidare menar forskarna att sådana återanvändningar kan bestå av enbart enstaka ord, fraser eller längre strukturella former i komplexa meningar. Studier om *syntactic priming* har även visat att sannolikheten för att en passiv sats ska förekomma vid en viss tidpunkt i ett samtal ökar avsevärt om en passiv sats förekommit någon gång under de senaste fem meningarna (Weiner & Labov, 1983).

Resultatet av studierna visar därmed att syntaktiska strukturer av olika slag har en tendens att återanvändas av samtalsdeltagare. Med tanke på att barnriktat språk har visat sig effektiv för att synliggöra syntaktiska strukturer, finns det anledning att tro att studiens deltagare har lättare för att bearbeta inflödet och att de kommer att återanvända syntaktiska strukturer i mötet med barnriktat språk. Min hypotes är att detta skulle kunna visa sig i en mer korrekt syntax i deltagarnas utflöde i mötet med barnriktat språk i jämförelse med utflödet i mötet med vuxenriktat språk.

4.4 Sammanfattning av tidigare forskning

Viktiga utgångspunkter för studiens frågeställning och hypotes innefattar att tidigare forskning har visat att barnriktat språk innehåller prosodiska egenskaper som förenklar segmenteringen av tal i syntaktiska enheter (Hirsh-Pasek et al., 1987; Kemler Nelson et al., 1989; Thiessen et al., 2005), vilket i sin tur underlättar tillägnet av syntaktiska regler (Golinkoff et al., 2015).

Studier om tvåspråkiga barns tillägnande av syntax har visat att ett större ordförråd krävs för att kunna se relevanta mönster i språkliga strukturer (Conboy & Thal, 2006) och att tvåspråkiga barn tenderar att göra fler korrigeringar i sina yttranden när de försöker producera mer komplexa meningar (Bedore et al., 2006).

Personer i ett samtal påverkas av varandra, modifierar sitt språk efter varandra (Giles et al., 1991) och imiterar språkliga strukturer. Exempelvis är samtalsdeltagare mer benägna att använda språkstrukturer som använts av andra deltagare tidigare i samtalet än att producera ett yttrande i en språklig struktur som inte använts tidigare (Gries, 2005).

Vi har därför stor kunskap om hur språkvarianterna påverkar barns förstaspråksinläring och vilka faktorer som kan påverka syntaxen i ett yttrande men i mina eftersökningar har jag inte kommit över några studier som undersöker språkvarianters påverkan på andraspråksinläring. Det finns stor anledning att tro att även en vuxen inlärares syntax i samtal med en modersmålstalare av målspråket påverkas positivt av den barnriktade språkvarianten.

5 Metod och material

Studien har varit en del av ett övergripande forskningsprojekt som handlar om hur lärares språkvariant påverkar andraspråksinlärares utflöde. Fyra forskande studenter har jobbat med samma råmaterial men skrivit fyra individuella uppsatser med olika forskningsfrågor vilket har inneburit att alla uppsatser har fokuserat på olika aspekter eller delar av materialet (t.ex., vokalljud, syntax och taltempo). Av den anledningen har vi fyra utgått från samma insamlingsmetod och tillsammans valt deltagare till våra studier och genomfört materialinsamlingen.

Nedan ges en översikt av studiens material, deltagare och metoder och vilka urval och avgränsningar som gjorts för att rama in min specifika studie. Även forskningsetiska aspekter och studiens reliabilitet och validitet diskuteras.

5.1 Val av undersökningsmetod

Uppsatsen sökte svar på hur andraspråkstalaras syntax varierar i mötet med olika språkliga varianter genom att jämföra antal ord per mening och andelen syntaktiskt korrekta meningar i dessa möten. Studien var experimentell och antog en kvantitativ ansats, vilket var förmånligt för undersökningens syfte och frågeställning (Denscombe, 2018). Undersökningen var även av teoriprovande karaktär eftersom studiens frågeställning har ställts i relation till hypoteser som bygger på tidigare forskning om ämnet.

Orden i andraspråksinlärares utflöde omvandlades till siffror för att kunna räkna ut hur många ord inlärares producerade per mening, ett så kallat medelvärde. För att få fram siffror som angav andelen syntaktiskt korrekta meningar i andraspråksinlärares utflöde krävdes ett visst mått av tolkning av data från min sida. Detta ledde till att studien

hade inslag av kvalitativ undersökningsmetod i den utsträckning att jag tolkade data och kategoriserade meningarna som syntaktiskt korrekta eller syntaktiskt inkorrekta. Genom detta tillvägagångssätt räknades frekvensen av korrekt formade meningar ut (antal meningar som bedömdes vara korrekta delade med totala antalet meningar). Dessa kvantitativa mått kunde sedan analyseras i relation till typ av språkvariant. Vilka avgränsningar för korrekthet som gjordes vid kategoriseringen presenteras i avsnitt 5.6.

5.2 Insamlingsmetod

Genom insamlingsmetoden *eliciting general samples* (Ellis & Barkhuizen, 2005) kunde jag och mina tre kollegor samla in data, i studien även benämnt material, i form av andraspråksinlärares talproduktion. Metoden innebär att undersökaren i förväg inte försöker bestämma vilka språkformer som deltagarna kommer att producera. Istället öppnar metoden upp för deltagarna att tala fritt på sitt andraspråk utifrån samtalsdeltagarens frågor, vilket genererar en bred typ av data med fokus på inlärares talproduktion som helhet (Ellis & Barkhuizen, 2005).

Den konkreta insamlingsmetoden bestod av muntliga samtal, som under insamlingen ofta fick formen av intervjuer. Samtliga intervjuer spelades in genom en zoom h5 handy recorder tillhandahållna av LiLa-labbet (Linnaeus University Language Processing Lab) vid Linnéuniversitetet och fördes sedan över till våra datorer. Inför insamlingen av data förbereddes ett antal ämnen och frågor som intervjuaren kunde förhålla sig till fritt under dessa semistrukturerade intervjuer (Denscombe, 2018).

Varje deltagare deltog i två personliga intervjuer, vilket innebär ett möte mellan en person som blir intervjuad och en som intervjuar (Denscombe 2018). I den ena intervjun talade intervjuledaren med ett barnriktat språk, och i den andra talade en annan intervjuledare med vuxenriktat språk. Dessa språkvarianter valdes eftersom det finns en tydlig kontrast mellan dem, vilket gjorde att studien kunde jämföra inlärares utflöde i deras möten med de olika språkvarianterna. Vid förberedelsen av intervjuerna medförde språkvarianterna en skillnad gällande samtalsämnen¹ och frågor för de olika samtalen. Barnriktad språkvariant innehöll frågor och ämnen som handlade om deltagaren själv i ett här-och-nu-perspektiv medan den vuxenriktade språkvarianten fokuserade mer på dåtid, framtid och teoretiska frågor.

¹ Den barnriktade språkvarianten fokuserade på samtalsämnen såsom intressen, familj, boende, Växjö och studier. Den vuxenriktade språkvarianten fokuserade på resor, livet innan Växjö, framtid, och abstrakta frågor om lycka och bra och sämre egenskaper.

5.3 Undersökningsmaterial

Insamlad data bestod av åtta intervjuer om cirka 10-12 minuter där fyra vuxna andraspråksinlärare deltog i två samtal vardera. Vid varje samtal talade deltagarna med olika samtalspartners som medvetet använde en viss språklig variant, i detta fall barnriktat och vuxenriktat språk. Dessa samtal, som var studiens rådata, transkriberades för att kunna analyseras (Ellis & Barkhuizen, 2005). Transkriptionerna utgjorde sedan den data som har bearbetats och analyserats för att kunna svara på undersökningens frågeställning.

Under intervjuerna producerade deltagarna mellan 73-123 meningar per samtal. Samtlig deltagardata transkriberades och utgjorde underlaget för uppsatsens analys. Att inkludera all data i analysen var nödvändigt eftersom samtalen endast pågick 10-12 minuter och jag behövde försäkra mig om att underlaget inte blev för smalt för att kunna analyseras.

5.4 Urval och avgränsningar - deltagarna

Inför studien eftersöktes vuxna andraspråksinlärare av svenska som kommit en bit i sin språkutveckling. Denna deltagargrupp eftersöktes först och främst av intresseskäl, då alla i forskningsgruppen var intresserade av andraspråksinlärning hos vuxna, men även av bekvämlighetsskäl (Denscombe, 2018), då vi kände till att flera vuxna andraspråksinlärare läste på Linnéuniversitetet.

För studiens syfte och frågeställning var det väsentligt att deltagarna inte var nybörjare i svenska eftersom den språkliga varianten vuxenriktat språk potentiellt hade blivit ett för svårt inflöde under intervjusamtalet. Med tanke på studiens tidsram och småskalighet bestämdes i förväg att fyra deltagare skulle vara tillräckligt för att utgöra undersökningens population och samtidigt göra analyserna genomförbara under den tidsram som satts för arbetet.

En lärare i svenska som andraspråk på Linnéuniversitetet kontaktades och var behjälplig i sökandet efter deltagare som uppfyllde våra krav. Denna lärare föreslog fyra studenter (två kvinnor och två män) som under ett besök i klassen fyllde i en intresseanmälan och senare deltog i studien. Deltagarna benämns i studien med de fingerade namnen Adam, Beatrice, Carmen och David, där namnet representerar deras kön.

Deltagarna hade olika modersmål och hade exponerats för det svenska språket olika lång tid och i olika sammanhang (tabell 1). Två av deltagarna var permanent bosatta i Sverige och talade svenska både i hemmet och i studiesammanhang, medan de andra två

främst mötte det svenska språket i sina studier. Denna spridning mellan deltagarna gav utsikten av ett varierat resultat gällande deltagarnas syntax och påverkan av olika inflöden.

Tabell 1
Demografisk information

Deltagare	Kön	Ålder	Modersmål	År talat svenska
Adam	Man	35	Tyska	1
Beatrice	Kvinna	44	Engelska	14
Carmen	Kvinna	43	<u>Karay-a</u> <u>Hiligaynon</u> Engelska (Filippinerna)	5
David	Man	21	Bulgariska	3

Notering. Deltagarnas namn är fingerade. Ålder anges i år.

5.5 Genomförande

Vid fyra olika tillfällen inom loppet av en vecka träffade vi deltagarna enskilt för insamling av material. Samtliga deltagare fick inledningsvis både skriftlig och muntlig information om förutsättningarna för att delta i studien. Därefter fick de skriva under en samtyckesblankett. Innan själva intervjuerna började berättade vi kort om vad för typ av samtal de skulle delta i och de fick även fylla i ett formulär med information om sig själva och sin språkbakgrund (bilaga A).

Samtliga åtta intervjuer tog plats vid ett rektangulärt bord där inläraren och samtalspartnern satt mitt emot varandra med inspelningsapparaten i mitten. Apparaten var riktad mot deltagaren men var strategiskt placerad så att intervjuarens tal också registrerades. De två första deltagarnas intervjuer tog plats i ett mindre grupprum på universitetsbiblioteket medan de två sista deltagarnas intervjuer hölls i LiLa-labbet på Linnéuniversitetet.

Deltagarens intervjuer med de två språkvarianterna skedde direkt efter varandra med ordning av typ (barnriktat och vuxenriktat) balanserat över deltagarna och intervjuarna (se exemplet i tabell 2). Detta skedde för att kontrollera ett snedvridet resultat som berodde på samtalspartnern (i exemplet *intervjuare 1* och *2*) och tiden (vilken typ av språkvariant som deltagaren bemöttes med först).

Tabell 2
Samtalsupplägg för kontroll av effekt av intervjuare

Intervjuare	Deltagare 1	Deltagare 2
Intervjuare 1	Barnriktat	Vuxenriktat
Intervjuare 2	Vuxenriktat	Barnriktat

Notering. Samma upplägg användes för intervjuare 3 och 4 med deltagare 3 och 4.

Efter den första deltagarens intervjuer visade det sig att inspelningsapparaten inte hade spelat in samtalen. Materialet kunde trots det hittas och användas i studien då samtliga intervjuer även spelades in på en mobiltelefon som befann sig i rummet. Inspelningsmetod har inte påverkat undersökningens analys eller resultat.

5.6 Bearbetning av material och analysmetod

Intervjudata har transkriberats i mjukvaruprogrammet oTranscribe (MuckRock Foundation, 2017). Programmet är gratis och har flera funktioner som gör det lätt att transkribera ljudfiler. Samtlig data som hörde till intervjusamtalet transkriberades och rekonstruerades till skriftlig form. Eftersom talspråk skiljer sig från skriftspråk gällande exempelvis hur pass fullständiga och avslutade satser är var det nödvändigt att transkribera det talade ordet så att det blev begripligt i skriftlig form (Denscombe, 2018). Av den anledningen rekonstruerades talspråk såsom *å* och *ja* till deras skriftspråkliga form *och* och *jag*. Detta hade ingen påverkan på analysen eller resultatet då antal ord och deras innebörd var konstant. I programmet oTranscribe transkriberades materialet ordagrant med markeringar för pauser, skratt och talturer. Däremot noterades inte sådant som inte var relevant för min undersökning (t.ex., intonation, betoning och uttal).

Efter transkriberingen delades deltagarnas talproduktion in i meningar (se 3.2 för definition av mening). Vid fall med flera samtalsmarkörer efter varandra, exempelvis “ja så ja”, har meningen räknats som en ettordsmening eftersom samtalsmarkörer inte tillför någon ny information utan fungerar som en social återkoppling. Vidare, i samband med indelningen av meningar, gjordes vissa avgränsningar. Alla *ehm* togs bort eftersom det är ett sätt att behålla talturen medan man funderar över vad man ska säga. Alla *åh* togs bort i de fall de användes som en reaktion på frågan. Repetitioner av samma ord i en mening togs bort då de inte tillför någon ny del. Alla *så* efter en mening räknades som ettordsmeningar och ordet *ja* efter ett svar på en fråga togs bort i de fall ordet inte direkt kopplades till själva meningen utan fungerade som ett sätt att visa att svaret på frågan var

slut. Som exempel ströks ordet *ja* i meningen “nej nästan sju och ett halvt år ja”. Vidare ströks ett antal meningar som inte gick att transkribera ordagrant på grund av otydligt tal. För Beatrice ströks tre meningar, för Carmen fyra och för David ströks nio meningar. I övrigt transkriberades och analyserades allt material.

Matematiska och statistiska analyser utfördes i Excel såsom uträkning av medelvärde för ord per mening och uträkning av procent korrekta meningar i de två interaktionerna (barnriktat och vuxenriktat språk) för att utröna om deltagarna förändrade sitt språk beroende på inflödet. Meningarna analyserades utifrån *accuracy* (Ellis & Barkhuizen, 2005), på svenska kallat korrekthet, vilket innebär att deltagarnas talproduktion har analyserats i relation till svenska språkets syntaktiska regler för vilka ordföljder som är tillåtna eller rimliga inom språket. Analysen har inte inkluderat böjningsformer eller korrekt ordval utan fokuserat på om satsdelsföljden är korrekt eller inte, vilket gav variabler som kunde ställas emot varandra för att svara på studiens frågeställning.

Vid självkorrigering, att deltagaren först säger något felaktigt men rättar sitt eget utflöde i samma mening, räknades meningen som korrekt förutsatt att den i övrigt var syntaktiskt korrekt. Se exempel från Beatrice: ”jag vet inte vad jag ska göra med mig mitt liv”, där korrigering gjordes från *mig* till *mitt*. Denna korrigering visar på ett reflekterande över sitt eget utflöde, vilket är en grundläggande tanke i *the output hypothesis* (Swain, 1993).

5.7 Forskningsetiska aspekter

Studien rör människor och har behandlat personuppgifter, vilket ställer krav på forskaren utifrån individskyddskravets fyra huvudkrav (Vetenskapsrådet, 2002). Därmed har hänsyn tagits till informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

Samtliga deltagare informerades skriftligt och muntligt om villkoren för att vara med i studien innan intervjuerna ägde rum. Deltagarna informerades om att deltagandet är frivilligt och att de när som helst kan dra sig ur studien utan påföljder. De upplystes även om det övergripande syftet med studien och att data som samlas in enbart nyttjas i forskningssyfte (Vetenskapsrådet 2002). Samtycke inhämtades skriftligt innan intervjuerna genom en samtyckesblankett (bilaga B). Denna samtyckesblankett innehöll utöver ovanstående information även upplysningar om deltagarnas anonymitet och vilka som skulle få tillgång till den insamlade datan och deras

personuppgifter. Förhandsinformationen inkluderade dock inte att intervjuerna byggde på inflöde av två olika språkvarianter eftersom det kunde äventyra studiens syfte. Av den anledningen fick deltagarna i efterhand skriftlig information om det specifika syftet för studien.

Deltagarna i studien är anonymiserade i enlighet med principerna för god forskningssed (Vetenskapsrådet, 2017) och benämns i studien med fingerade namn. Den insamlade datan har förvarats på ett sätt som bara tillåter att personer med direkt anknytning till forskningsprojektet har haft åtkomst, i detta fall jag, mina tre kollegor och våra två handledare. Deltagarnas konfidentialitet har därmed behandlats utifrån de principer som gäller för humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning (Vetenskapsrådet, 2002).

5.8 Reliabilitet och validitet

God reliabilitet och validitet i kvantitativa studier karaktäriseras av objektivitet, generaliserbarhet, tillförlitlighet och välanpassade metoder för den specifika undersökningens syfte. För att befästa studiens reliabilitet och validitet har jag eftersträvat att så tydligt som möjligt redogöra för de metoder som använts, vilka avgränsningar som gjorts gällande material och stärka detta med exempel som visar hur bedömningen av syntaktiskt korrekta meningar gjorts.

Två aspekter i studien påverkade reliabiliteten och studiens resultat negativt. För det första kan resultatens generaliserbarhet ifrågasättas med tanke på studiens småskalighet (Denscombe, 2018). Endast fyra deltagare ingick i studien och därför är det problematiskt att dra slutsatser om representativitet. Istället har studien gett en indikation på hur språkvarianter påverkar andraspråksinlärares syntax.

För det andra måste studiens reliabilitet gällande intervjuarnas förmåga att anpassa sitt språk efter de två olika språkvarianterna ifrågasättas. Det är sannolikt att dessa förmågor har påverkat resultatet i och med att ingen analys av intervjuarens tal har gjorts som kan ge en indikation på i vilken utsträckning inflödet bestod av barnriktat och vuxenriktat språk. Dessutom har samtliga intervjuare varit väl medvetna om hypoteserna inom forskningsprojektet och kan ha påverkat deltagarna undermedvetet.

För att kunna besvara studiens frågeställning krävdes transkriptioner av materialet. Det går att ifrågasätta om transkriptionerna är exakta återgivanden av deltagarnas talproduktion (Stensmo, 2002), speciellt med tanke på att endast en person har utfört transkriptionerna. De inspelade intervjuerna har lyssnats på flera gånger och

transkriptionerna har korrigerats vid behov i syfte att försäkra en exakt återgivning och för att stärka reliabiliteten. I de fall tolkning behövde göras gällande deltagarnas meningar gjordes detta i samråd med min handledare. I viss mån har materialet därför bedömts av två personer, vilket stärker reliabiliteten.

Validiteten i studien kan diskuteras i förhållande till om rätt saker har analyserats för att besvara frågeställningen (Denscombe, 2018). Studien uppvisar ur denna aspekt en god validitet eftersom antal ord per mening och andel syntaktiskt korrekta meningar har en direkt koppling till syntax och har kunnat jämföras utifrån deltagarnas talproduktion i deras möten med de olika språkvarianterna.

6 Resultat

I följande avsnitt presenteras studiens resultat genom stapeldiagram och beskrivningar av de värden som analyserna lett fram till. Först redovisas deltagarnas medelvärde av ord per mening, både som grupp och som individer i deras möten med barnriktat och vuxenriktat språk. Därefter presenteras deltagarnas andel syntaktiskt korrekta meningar, även här som grupp och som individer.

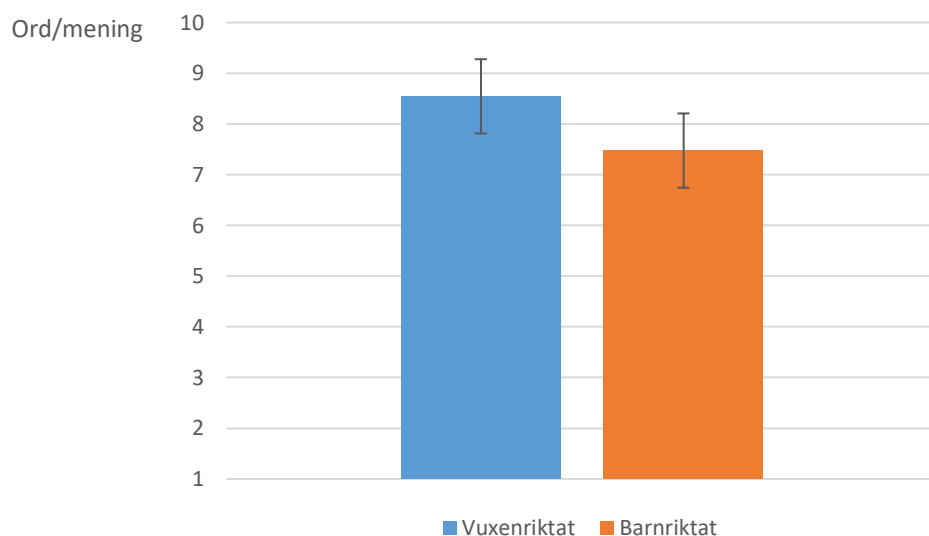
Med tanke på studiens småskalighet har standardfel analyserats istället för standardavvikelse, eftersom det ger ett tydligare värde i studier med få deltagare. I en liten grupp blir standardfel mindre än standardavvikelse. Felstaplarna² i diagrammen representerar dessa standardfel och har undersökts visuellt för att utrona eventuella signifikanta skillnader. I de fall felstaplar överlappar varandra indikerar detta att ingen signifikant skillnad finns.

6.1 Ord per mening

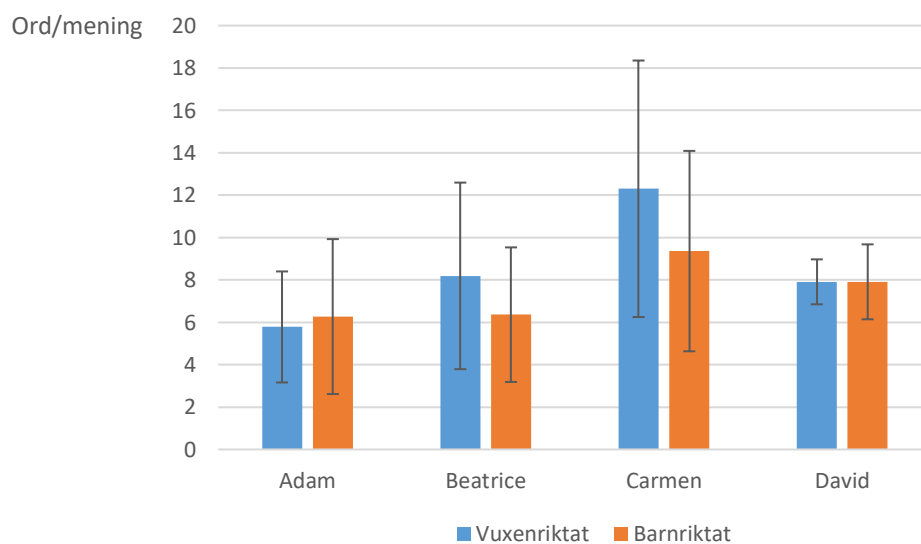
Resultatet av analysen visar att deltagarna som grupp använde fler ord per mening i mötet med vuxenriktat språk (figur 1). På individnivå visar resultatet att medelvärdet för antal ord per mening var högre för Beatrice och Carmen när inflödet bestod av vuxenriktat språk, medan Adam hade högre medelvärde i mötet med barnriktat språk (figur 2). David visade ingen skillnad i antal ord per mening i hans möten med de olika språkvarianterna (figur 2). Medelantalet ord per mening var numeriskt högre för vuxenriktat än barnriktat språk och felstaplarna indikerar att det möjligtvis kan finnas en nära signifikant skillnad. Det innebär att deltagarna som grupp tenderade att använda fler ord per mening när

² Felstaplar är grafiska representationer av variationen i data och visas i stapeldiagrammen genom centrerade lodräta linjer inom stapeln. Dessa används för att synliggöra om det finns signifikanta skillnader mellan resultaten.

inflödet bestod av vuxenriktat språk än när det bestod av barnriktat språk. I analyserna av varje individs medelvärde av ord per mening (figur 2) framgår det utifrån felstaplarna att antalet ord per mening varierade stort inom båda språkvarianterna och inga signifikanta skillnader fanns mellan de olika språkvarianterna och hur långa meningarna tenderade vara.

Figur 1. Stapeldiagram över gruppens medelvärde av ord per mening. Blå staplar visar medelvärdet i samtal med vuxenriktad språkvariant och orangea staplar visar medelvärdet i samtal med barnriktad språkvariant. Felstaplarna indikerar standardfel. En mindre signifikant skillnad framträder mellan meningslängd i samtal med de två språkvarianterna.

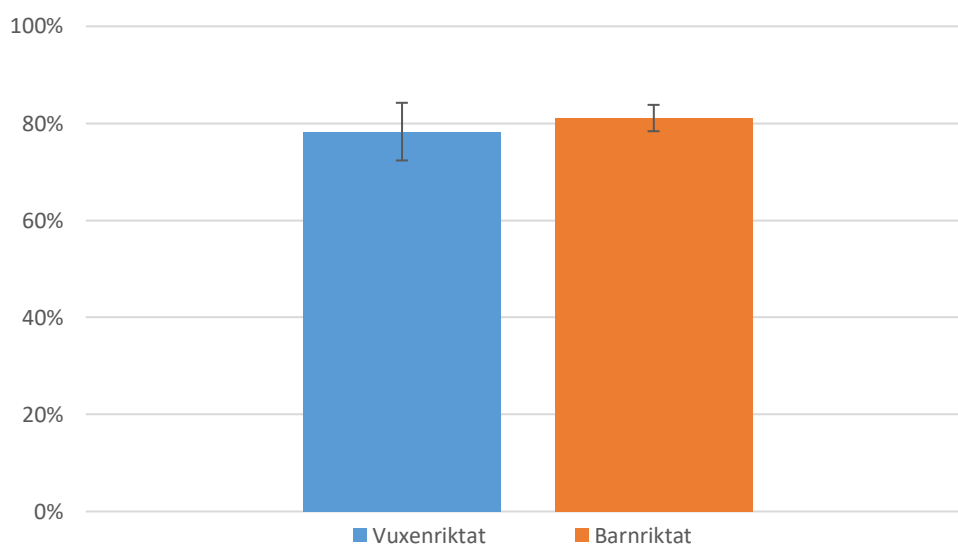

Figur 2. Stapeldiagram över deltagarnas medelvärde av ord per mening. Blå staplar visar medelvärdet i samtal med vuxenriktad språkvariant och orangea staplar visar medelvärdet

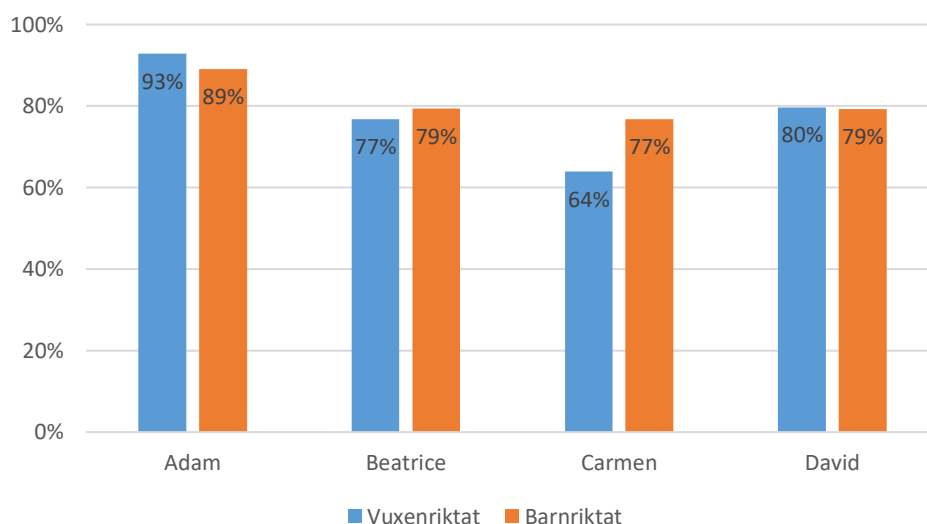
i samtal med barnriktad språkvariant. Felstaplarna indikerar standardfel. På individnivå framträder ingen signifikant skillnad av meningslängd i samtal med de två språkvarianterna.

6.2 Andel syntaktiskt korrekta meningar

Den andra aspekten som undersökts i studien var andelen syntaktiskt korrekt formade meningar i samtalen med de två språkvarianterna (figur 3). På gruppnivå kan man från felstaplarna i figur 3 utläsa en mindre signifikant skillnad mellan andel korrekt formade meningar i samtal med barnriktat språk och vuxenriktat språk. På individnivå visade resultatet att Beatrice och Carmen hade fler syntaktiskt korrekta meningar när deras samtalspartner pratade barnriktat språk, medan Adam och David visade det motsatta (figur 4).

Figur 3. Stapeldiagram över gruppens andel syntaktiskt korrekta meningar, angivna i procent. Blå staplar visar andelen syntaktiskt korrekt formade meningar i gruppen vid samtal med vuxenriktad språkvariant och orangea staplar detsamma för samtal med barnriktad språkvariant. Felstaplarna indikerar standardfel. En mindre signifikant skillnad indikeras mellan den barnriktade språkvarianten och andelen syntaktiskt korrekta meningar.

Figur 4. Stapeldiagram över deltagarnas andel syntaktiskt korrekta meningar, angivna i procent. Blå staplar visar andelen syntaktiskt korrekt formade meningar för deltagarna vid samtal med vuxenriktad språkvariant och orangea staplar detsamma för samtal med barnriktad språkvariant.

6.3 Sammanfattning av resultat

Resultatet har analyserats utifrån ett grupperspektiv och ett individperspektiv. På gruppnivå visar resultatet att deltagarna använde fler ord per mening i mötet med den vuxenriktade språkvarianten, men att andelen syntaktiskt korrekta meningar var större i mötet med den barnriktade språkvarianten. På individnivå visar resultatet att Beatrice och Carmen använde fler ord per mening i mötet med vuxenriktat språk medan Adam använde fler ord per mening vid barnriktat inflöde och David inte förändrade längden på sina meningar i mötet med de olika språkvarianterna. Gällande andelen syntaktiskt korrekta meningar var andelen högre för Beatrice och Carmen när inflödet bestod av barnriktat språk, i enlighet med studiens hypotes, medan Adam och David hade fler syntaktiskt korrekta meningar i mötet med den vuxenriktade språkvarianten.

7 Diskussion

7.1 Inledning

Studien ämnade besvara på vilket sätt barnriktat och vuxenriktat språk påverkar andraspråksinlärares syntax i syfte att utröna om det finns en språkvariant som optimerar språkinläring hos vuxna andraspråkstalare. Frågeställningen besvarades genom att mäta medelvärde av antal ord per mening och andel syntaktiskt korrekta meningar i fyra deltagares utflöden i samtal med olika förstaspråkstalare av svenska som använt olika

språkliga varianter. Nedan följer metoddiskussion och resultatdiskussion med förslag på vidare forskning för att sedan avrunda med studiens slutsatser.

7.2 Metoddiskussion

I detta avsnitt diskuteras de två språkvarianterna, transkriberingarna samt val som gjorts gällande bearbetning av material. De problem som upptäckts angående metodval är främst relaterade till tidsbrist. Nedan diskuterar jag både fördelar och nackdelar med de val som gjorts.

Barnriktad och vuxenriktad språkvariant har i studien använts som varandras kontraster vilket gjorde att jag kunde jämföra deltagarnas språkliga utflöde under två skilda samtal och att studiens frågeställning kunde besvaras. Dock behöver intervjuarnas förmåga att anpassa sig efter språktyperna diskuteras. Eftersom ingen analys gjordes av intervjuarnas talproduktion kan vi inte med säkerhet veta att deltagarna fick inflöde som representerar de karaktäristiska egenskaperna i språkvarianterna. Vidare forskning bör därför även inkludera analys av detta för att öka reliabiliteten (Denscombe, 2018). Inför denna studie hade det varit fördelaktigt om samtliga intervjuare spelades in i förväg för att göra en mindre analys av hur språkvarianten framträdde och om något särskilt behövde modifieras inför samtalen med deltagarna.

Transkriptionerna utfördes enbart av en person, dock med flera omlyssningar och korrigeringar vid behov. En viss reliabilitet finns i att en person transkriberar materialet, eftersom samtlig rådata då behandlas på samma sätt men transkriptionernas tillförlitlighet kan ändå ifrågasättas utifrån hur korrekt de återspeglar deltagarnas talproduktion (Stensmo, 2002). Ett alternativ för framtida studier är att minst en annan person transkriberar *delar* av rådata för att se om dessa överensstämmer med forskarens.

Samtlig data har bearbetats och analyserats på samma sätt utifrån definitioner (t.ex. mening och syntax) och regler som bestämts i förväg. I studien granskades de yttranden som var problematiska att dela in i meningar eller kategoriseras som syntaktiskt korrekta eller inkorrekta av min handledare, vilket har stärkt reliabiliteten. Att kategorisera meningarna var inte helt oproblematiskt och krävde vid vissa tillfällen tolkning av yttranden (om betydelsen inte var helt klar) eller skarpa avgränsningar för vad som bedömdes som syntaktiskt korrekt eller inkorrekt. Vissa meningar som visade på syntaktisk komplexitet kategoriserades som inkorrekta utifrån mina definitioner även om det bara saknades exempelvis två prepositioner som i exemplet nedan:

i början bestämde jag mig att plugga i Skandinavien eftersom jag hade möjligheten att göra det men jag sökte en plats i Danmark men hittade ingen plats så jag bestämde mig att flytta till Sverige för att plugga där och jag började att plugga svenska också eftersom jag vill ha möjligheten att jobba här senare (Adam)

Detta kan jämföras med en annan av Adams meningar som också kategoriserades som inkorrekt: “den end den”. Skillnaden mellan meningarna är stor, men båda behövde kategoriseras som inkorrekta i enlighet med studiens definition av syntaktisk korrekthet. Jag är medveten om att jag kanske hade fått andra utfall om andra avgränsningar i analysmetoden hade gjorts, vilka exempelvis hade kunnat medföra att Davids medelvärde av antal ord per mening hade kunnat skilja sig mellan de olika språkvarianterna och i förlängningen gett ett annat resultat. Det viktigaste i sammanhanget är dock att studiens reliabilitet har stärkts genom att all data har hanterats på samma sätt. Framtida studier hade kunnat ta sig an denna typ av data på ett annorlunda sätt, exempelvis genom att studera makrosyntagmer istället för meningar. Ett sådant resultat hade varit intressant att jämföra med resultatet för denna studie.

7.3 Resultatdiskussion

Studien undersökte andraspråksinlärares variation av syntax i mötet med barnriktat och vuxenriktat språk eftersom tidigare forskning funnit att den barnriktade språkvarianten har positiva effekter på förstaspråksinläring (t.ex., Golinkoff et al., 2015) och tydliggör syntaktiska strukturer i tal på ett sätt som gör dessa strukturer lättare att bearbeta (Kemler Nelson et al., 1989). I rak motsats till hypotesen visade resultaten på gruppnivå att deltagarna använde fler ord per mening i mötet med den vuxenriktade språkvarianten snarare än den barnriktade språkvarianten. Däremot var resultatet för syntaktisk korrekthet på gruppnivå i enlighet med hypotesen. Det vill säga att andelen syntaktiskt korrekt formade meningar var högre för deltagarna i mötet med den barnriktade språkvarianten än i samtalen med den vuxenriktade språkvarianten. Eftersom resultaten på individnivå skilde sig på flera sätt inom gruppen kommer jag i första hand diskutera de mönster som framkommit mellan deltagarnas meningslängd och andel syntaktiskt korrekta meningar i relation till de olika språkvarianterna.

Adam var den enda som uppvisade ett högre medelvärde för antal ord per mening i mötet med barnriktad språkvariant. Det är möjligt att språkvarianten i förhållande till Adams språkliga nivå och den tid han pratat svenska (1 år) var fördelaktig för att göra inflödet begripligt och för att synliggöra syntaktiska enheter som Adam kunde bearbeta och lättare svara på med längre meningar till skillnad från mötet med den vuxenriktade

språkvarianten (Kemler Nelson et al., 1989; Singh 2009). Både Beatrice och Carmen hade däremot ett högre medelvärde för antal ord per mening i mötet med den vuxenriktade språkvarianten, vilket inte var i enlighet med hypotesen. De båda utgör de deltagare i studien som både bor permanent i Sverige och har pratat svenska längst (14 år respektive 5 år) och kan därför ha ett starkare förtroende för sin språkproduktion. Därmed är det möjligt att de påverkades av språkvarianten genom att försöka prata lika mycket och lika komplicerat som deras samtalspartner, vilket enligt *Communication Accommodation Theory* är en vanlig anpassning i samtal (Giles et al., 1991). Davids medelvärde för antal ord per mening var intressant nog samma för de båda språkvarianterna. Dock visar felstaplarna i figur 2 att David hade en större variation på meningslängd i mötet med det barnriktade språket. Det betyder att de längsta meningarna som David producerade gjordes i samtal med den barnriktade varianten, vilket ger en indikation på att även hans resultat stärkte hypotesen.

Vidare var andelen syntaktiskt korrekta meningar högre för Beatrice och Carmen i mötet med barnriktad språkvariant. De båda har talat svenska en längre tid och har troligtvis ett större ordförråd än Adam och David, vilket forskning har visat ger en större förutsättning för att behärska syntax (Conboy & Thal, 2006). Precis som förväntat kan den språkliga varianten ha gett effekt genom sina prosodiska egenskaper som tydliggör syntaktiska enheter (Hirsh-Pasek et al., 1987) och därmed utgör begripligt inflöde som är lätt att bearbeta (Krashen, 1981) och lätt att imitera i sitt eget utflöde (Giles & Johnson, 1987). Att Adam och David hade fler syntaktiskt korrekta meningar i mötet med vuxenriktat språk kan ha en logisk förklaring. Om inflödet från den vuxenriktade språkvarianten inte utgjorde ett lika begripligt inflöde kan detta ge konsekvenser för hur långa yttranden är. Adam och David producerade kortare men mer syntaktiskt korrekta meningar i språkvarianten vilket indikerar att deras yttranden inte innehöll en språklig komplexitet och därför var lättare att forma syntaktiskt korrekt. Detta överensstämmer med mönstret i deras resultat för meningslängd, vilket typiskt var högre i den barnriktade språkvarianten (Adam påvisade högre medellängd och Davids längsta meningar producerades här).

Genom en jämförelse av varje deltagares meningslängd och syntaktisk korrekthet i relation till språkvariant framträder ett intressant mönster. De som producerade fler ord per mening i mötet med barnriktad språkvariant, Adam och David, var de som hade fler syntaktiskt korrekta meningar i den vuxenriktade språkvarianten. Det motsatta visades

för Beatrice och Carmen. Språkvarianterna påverkade utflödet på två olika vis som kan förklaras av inlärarnas språkliga nivå, vilket jag diskuterar härnäst.

I relation till längden tid deltagarna har talat svenska framstår att de som talat svenska en kortare tid, Adam och David, visade liknande mönster, och att de som talat svenska en längre tid, Beatrice och Carmen, visade ett annat. Det finns därför skäl att anta att deltagarnas erfarenhet av svenska språket medför olika respons på de olika språkvarianterna, en aspekt som inte inkluderades i hypotesen. Detta ger intressanta implikationer av hur olika språkvarianter behöver användas för olika språkförmågor för att utveckla utflödet. Vidare forskning med fler deltagare med variabeln längd för språkexponering krävs för att undersöka detta vidare.

Även om antal ord per mening var högre för Beatrice och Carmen vid vuxenriktat språk visar deras högre andel syntaktiskt korrekta meningar i barnriktat språkinflöde att skapandet av längre och mer komplexa meningar fick konsekvensen av lägre syntaktisk korrekthet. Resultatet replikerar således det från tidigare studier av tvåspråkiga barn (Leadholm & Miller, 1995). Detta talar för att den barnriktade språkvarianten ger inflöde som påverkar utflödet positivt gällande syntaktisk korrekthet, i enlighet med hypotesen för studien. Det är möjligt att både Beatrice och Carmen gjorde flera omtagningar när de mötte vuxenriktat språk, vilket förklarar deras högre medelvärde för antal ord (Bedore et al., 2006), en aspekt som inte utforskades i studien men som borde inkluderas i uppföljande studier. Att de producerade fler ord per mening i samtal med den vuxenriktade språkvarianten kan även peka på att de anpassade sitt eget utflöde efter samtalspartnerns språkvariant gällande längd på yttranden (Bilous & Krauss, 1998). På det viset visade de ändå på en effekt av inflöde även om det inte var i den riktning som förväntades.

Tidigare forskning som rapporterat att begripligt inflöde är grundläggande för att kunna producera utflöde (Long; 1981; Swain, 1985) skulle kunna förklara mönstret i syntaktisk korrekthet som mättes i Adam och Davids utflöde. Resultatet av en högre andel syntaktiskt korrekta meningar i deras möten med vuxenriktat språk skulle kunna tyda på att inflödet inte var begripligt och att de därför inte vågade sig på längre och mer komplexa meningar. Denna förklaring stärks även av att Adams medelvärde av antal ord per mening var högre i det barnriktade språket, vilket tyder på att han producerade mer komplexa meningar under det samtalet. Det skulle även kunna bero på att deras språkliga nivå var tillräckligt hög för att inte bli märkbart påverkad av språkvarianten. Dock finns

det skäl att tro att det sistnämnda inte är fallet med tanke på att Adam endast pratat svenska i ett år och David i tre år.

Deltagarnas medelvärde av antal ord kan även ha påverkats av vilken typ av frågor som ställdes. Om en samtalsdeltagare ställde flera slutna frågor (så kallade ja/nej-frågor) kan detta ha påverkat medelvärdet markant, särskilt om andra samtalsdeltagare inte ställde lika många slutna frågor till andra deltagare. För att få ett mer tillförlitligt resultat hade samtalsdeltagarens tal därför behövt analyseras för att se om typen av frågor haft inverkan på resultatet. Även gällande *syntactic priming* hade en analys av hela samtalet behövt göras (Gries, 2005), för att undersöka om den barnriktade språkvarianten genererade fler återupprepningar eller inte och hur det i sådana fall relaterade till den syntaktiska korrektheten. Tyvärr tillät inte tidsramen för projektet en inkludering av denna typ av analyser.

Sammanfattningsvis (även om inga statistiskt signifikanta resultat uppmättes) visade de numeriska resultaten en indikation på den förväntade effekten av språkvariant. Mönstret som framträdde och dividerade deltagarna i två grupper var mer komplicerat än förväntat och skulle kunna bero på deltagarnas exponeringstid för sitt andraspråk. På gruppnivå bekräftas hypotesen gällande syntaktisk korrekthet som var högre med den barnriktade språkvarianten. Resultatanalysen ger därmed en viktig indikation på att den barnriktade språkvarianten kan vara fördelaktig i vissa stadier i språktillägnande även i vuxen ålder. Med tanke på studiens småskalighet behöver resultaten dock replikeras med ett större antal deltagare och vidare även ta andra prediktorer såsom längd av exponering och språklig nivå i åtanke för att bekräfta och vidareutveckla studiens resultat.

7.4 Slutsatser

Studien visar att det finns skäl att tro att en barnriktad språkvariant kan påverka andraspråksinlärares utflöde positivt, exempelvis genom en mer korrekt syntax. Ett viktigt men oväntat resultat var att språkvarianter verkar påverka inlärare på olika sätt beroende på deras språkliga nivå, vilket bör undersökas närmare. Oavsett så visar resultaten från studien att lärare i svenska som andraspråk medvetet bör anpassa sin språkvariant utifrån sina elever. Överlag pekar resultatet på att en barnriktad språkvariant gynnar andraspråksinlärares språkutveckling, oavsett om de talat språket under kortare eller längre tid.

Referenser

- Abrahamsson, N., & Bylund, E. (2012). Andraspråksinlärning och förstaspråksutveckling i en andraspråkskontext. I: Hyltenstam, K., Axelsson, M., & Lindberg, I. (Red.). *Flerspråkighet – en forskningsöversikt*, (ss.153-246). Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Babel, M. (2012). Evidence for phonetic and social selectivity in spontaneous phonetic imitation. *Journal of Phonetics*, 40(1), 177-189.
- Bedore, L. M., Fiestas, C. E., Peña, E. D., & Nagy, V. J. (2006). Cross-language comparisons of maze use in Spanish and English in functionally monolingual and bilingual children. *Bilingualism: Language and Cognition*, 9(3), 233-247. doi: 10.1017/S1366728906002604.
- Bilous, F. R., & Krauss, R. M., (1998). Dominance and accommodation in the conversational behaviours of same- and mixed-gender dyads. *Language & Communications*, 8, 183-194.
- Burin, L. (2018). Accommodation of L2 speech in a repetition task: Exploring paralinguistic imitation, *Research in Language*, 16(4), 377-406. doi: 10.2478/rela-2018-0019.
- Conboy, B. T., & Thal, D. J. (2006). Ties between the lexicon and grammar: Cross-sectional and longitudinal studies of bilingual toddlers. *Child Development*, 77(3), 712-735. doi: 10.1111/j.1467-8624.2006.00899.x.
- Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. (4. uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Ellis, R., & Barkhuizen, G. (2005). *Analyzing Learner Language*. Oxford: Oxford University Press.
- Ferguson, C. (1971). Absence of copula and the notion of simplicity: a study of normal speech, baby talk, foreigner talk and pidgins. I: Hymes, D. (Red.). *Pidginization and Creolization of Language*, (ss. 141-150). London: Cambridge University Press.
- Gass, S., & Mackey, A. (2006). Input, Interaction and Output: An Overview. *AILA Review*, 19, 3-17. doi: 10.1075/aila.19.03gas.
- Gathercole, V. C. M. (2007). Miami and North Wales, so far and yet so near: A constructivist account of morphosyntactic development in bilingual children. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 10(3), 224-247. doi: 10.2167/beb442.0.
- Giles H., Coupland N., & Coupland, J. (1991). Accommodation theory: Communication context and consequence. I: Coupland, J., Coupland, N., & Giles, H. (Red.). *Contexts of Accommodation: Developments in Applied Sociolinguistics*, (ss. 1-68). Cambridge: Cambridge University Press.
- Giles, H. & Johnson, P. (1987). Ethnolinguistic identity theory: A social psychological approach to language maintenance. *International Journal of the Sociology of Language*, 68, 69- 99.
- Golinkoff, R. M., Deniz Can, D., Soderstrom, M., & Hirsh-Pasek, K. (2015). (Baby) talk to me: The social context of infant-directed speech and its effects on early language acquisition. *SAGE publications*, 24(5), 339-344. doi: 10.1177/0963721415595345.
- Grammatik. (u.å.). I: *Nationalencyklopedin*. [Elektronisk resurs]. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/grammatik> (hämtad 2020-01-05).
- Gries, S. T. (2005). Syntactic Priming: A Corpus-based Approach. *Journal of Psycholinguist Research*, 34(4), 365-399. doi: 10.1007/s10936-005-6139-3.
- Hirsh-Pasek, K., Kemler Nelson, D. G., Jusczyk, P. W., Cassidy, K. W., Druss, B. & Kennedy, L. (1987). Clauses are perceptual units for young infants. *Cognition*, 26(3), 269–286. doi: 10.1016/S0010-0277(87)80002-1.
- Josefsson, G. (2009). *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare*. Lund: Studentlitteratur.

- Kemler Nelson, D., Hirsh-Pasek, K., Jusczyk, P., & Cassidy, K. (1989). How the prosodic cues in motherese might assist language learning. *Journal of Child Language*, 16(1), 55-68. doi: 10.1017/S030500090001343X.
- Krashen, S. (1981). *Second Language Acquisition and Second Language Learning*. Oxford: Pergamon.
- Leadholm, B. J., & Miller, J. (1995). *Language Sample Analysis: The Wisconsin Guide*. Madison, WI: Wisconsin Department of Public Instruction.
- Levelt, W. J. M. & Kelter, S. (1982). Surface form and memory in question answering. *Cognitive Psychology*, 14, 78–106. doi: 10.1016/0010-0285(82)90005-6.
- Long, M. H. (1981). Input, interaction and second language acquisition. *Native language and foreign language acquisition. Annals of the New York Academy of Sciences*, 379(1), 259-278. doi: 10.1111/j.1749-6632.1981.tb42014.
- Ma, W., Golinkoff, R. M., Houston, D., & Hirsh-Pasek, K. (2011). Word learning in infant- and adult- directed speech. *Language Learning and Development*, 7, 209-225. doi: 10.1080/15475441.2011.579839.
- Marchman, V. A., Martínez-Sussmann, C., & Dale, P. S. (2004). The language-specific nature of grammatical development: Evidence from bilingual language learners. *Developmental Science*, 7(2), 212-224.
- Miller, J. & Weinert, R. (2009). *Spontaneous spoken language: syntax and discourse [Elektronisk resurs]*. Oxford: OUP Oxford.
- MuckRock Foundation. (2017). oTranscribe [Elektronisk programvara]. Hämtad från: <https://otranscribe.com>.
- Muir, K., Joinson, A., Cotterill, R., & Dewdney, N. (2016). Characterizing the linguistic chameleon: Personal and social correlates of linguistic style accommodation, *Human Communication Research*, 42(3), 462–484. doi: 10.1111/hcre.12083.
- Naoi, N., Minagawa-Kawai, Y., Kaboyashi, A., Takeuchi, K., Nakamura, K., Yamamoto, J., & Kojima, S. (2012). Cerebral responses to infant-directed speech and the effect of talker familiarity. *NeuroImage*, 59, 1735-1744. doi: 10.1016/j.neuroimage.2011.07.093.
- Newport, E. L., Gleitman, H., & Gleitman, L. (1977). Mother, I'd rather do it myself: Some effects and non-effects of maternal speech style. I: Snow, C. E., & Ferguson, C. A., (Red.), *Talking to Children* (ss.109-149). New York: Cambridge University Press.
- Pardo, J., Jay, I., & Krauss, R. (2010). Conversational role influences speech imitation. *Attention, perception & psychophysics*. 72, 2254-64. doi: 10.3758/APP.72.8.2254.
- Sato, M., Grabski, K., Garnier, M., Granjon, L., Schwartz, J-L., & Nguyen, N. (2013). Converging towards a common speech code: imitative and perceptuo-motor recalibration processes in speech production. *Frontiers in Cognitive Sciences*, 4(422), 1-14. doi: 10.3389/fpsyg.2013.00422.
- Singh, L., Nestor, S., Parikh, C., & Yull, A. (2009). Influences of infant-directed speech on early word recognition. *Infancy*, 14, 654-666. doi: 10.1080/15250000903263973.
- Skolverket. (2018). Kursplan för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (Rev. uppl.) Stockholm: Skolverket.
- Sloos, M., & Van De Weijer, J. (2015). What can adult speech tell us about child language acquisition?. *Canadian Journal of Linguistics/Revue Canadienne De Linguistique*, 60(1), 75-83. doi: 10.1017/S0008413100000542.
- Stensmo, C. (2002). *Vetenskapsteori och metod för lärare: en introduktion*. Uppsala: Kunskapsföretaget.
- Swain, M. (1985) Communicative competence: some roles of comprehensible input and comprehensible output in interlanguage development. I: Gass, S. & Madden, C. (Red.) *Input in second language acquisition*. Rowley, Massachusetts: Newbury House.
- Swain, M. (1993). The output hypothesis: Just speaking and writing aren't enough. *The*

- Canadian Modern Language Review*, 50, 158-164. doi: 10.3138/cmlr.50.1.158.
- Säljö, R. (2014). *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*. (3. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Thiessen, E. D., Hill, E. A., & Saffran, J. R. (2005). Infant-directed speech facilitates word segmentation. *Infancy*, 7(1), 53-71. doi:10.1207/s15327078in0701_5.
- Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Vetenskapsrådet. (2012). *Flerspråkighet - en forskningsöversikt*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Watzlawick, P., Beavin, J. H. & Jackson, D. D. (1967). *Pragmatics of human communication: a study of interactional patterns, pathologies, and paradoxes*. New York: Norton.
- Weiner, E. J., & Labov, W. (1983). Constraints on the agentless passive. *Journal of Linguistics*, 19(1), 29-58. doi: 10.1017/S0022226700007441.
- Weisleder, A., & Fernald, A. (2013). Talking to children matters: Early language experience strengthens processing and builds vocabulary. *Psychological Science* 24(11), 2143-2152. doi: 10.1177/0956797613488145.
- Welkowitz, J., Feldstein, S., Finkelstein, M., & Ayelsworth, L. (1972). Changes in vocal intensity as a function of interspeaker influence. *Perceptual and Motor Skills*, 35, 715-718. doi: 10.2466/pms.1972.35.3.715.
- Westerlund, M. (2009). *Barn i början: språkutveckling i förskoleåldern*. Stockholm: Natur & Kultur.

Bilagor

Bilaga A Dokument för bakgrundsinformation

Namn: _____

Ålder: _____

Modersmål: _____

Hur gammal var du när du började lära dig svenska?

Hur länge har du pratat svenska?

Hur ofta pratar du svenska?

Hur bra tycker du att du är på ditt förstaspråk? Sätt ett kryss i rutan. 5 är den bästa siffran.

	1	2	3	4	5
Tala					
Läsa					
Förstå					
Skriva					

Hur bra tycker du att du är på svenska? Sätt ett kryss i rutan. 5 är den bästa siffran.

	1	2	3	4	5
Tala					
Läsa					
Förstå					
Skriva					

Bilaga B Samtyckesblankett

Samtycke för deltagande i forskningsstudie

Vi är fyra studenter som ska skriva C-uppsats i svenska som andraspråk vid Linnéuniversitetet Växjö. Nedan ger du ditt samtycke till att delta i en studie där vi undersöker hur ett samtal mellan modersmålstalare och andraspråkstalare av svenska ser ut. Undersökningen kommer att bestå av två intervjuer som spelas in där du kommer att samtala med en person per intervju. Sammanlagd tid för träffen beräknar vi till cirka en timme. Efter avslutad studie skickas samtliga uppsatser till dig. Vi hoppas att studien ska bidra med viktiga kunskaper till andraspråksinläringen som kan vara av nytta för andraspråksundervisningen.

Medgivande

- Jag har tagit del av informationen kring studiens genomförande samt vad som kommer att undersökas.
- Jag ger mitt medgivande till att information kring min ålder, språkinläring och språkbruk används i studien.
- Jag ger mitt medgivande till att det jag säger kommer att användas i forskningssyfte samt att resultatet av studien kommer att publiceras genom Linnéuniversitetet.
- Jag ger mitt medgivande till att min intervju spelas in och att ingen obehörig kommer att få tillgång till materialet. Materialet kommer förstöras efter studiens publicering.
- Jag är medveten om att mitt namn och kontaktuppgifter kommer kännas till av de personer som är anknutna till studien. Jag kommer dock vara anonym i det arbete som delas med andra.
- Jag är medveten om att jag när som helst har rätt att avbryta mitt deltagande i studien utan att behöva förklara varför.

Härmed ger jag mitt medgivande till deltagande i studien.

Växjö den /.... 2019

.....

Namnsteckning

.....

Namnförtydligande